پایه ی پنجم ابتدایی

زکات

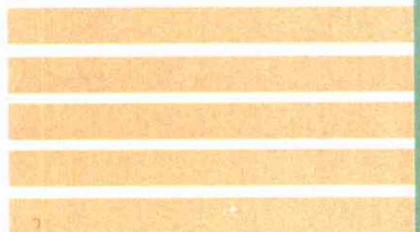
سطح دو

تألیف : گروه احکام

بسم الله الرحمن الرحیم

پایه پنجم ابتدایی

زکات

تألیف : گروه احکام

عنوان و نام پدیدآور	: زکات پایه‌ی پنجم ابتدایی/ تالیف گروه احکام [کمیته‌ی مکتب‌خانه‌های جنوب ایران]؛ با مسئولیت حبیب‌الله صدیقی؛ [زیر نظر] کمیته‌ی مکتب‌خانه‌های جنوب ایران.
مشخصات نشر	: تهران: مردم سالاری، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۶ ص.: مصور.
فروست	: سلسله آموزش احکام؛ سطح دو، شماره ۳
شابک	: ۵۵۰۰ ریال: 978-600-5339-13-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: زکات (فقه اهل سنت)
شناسه افزوده	: صدیقی، حبیب‌الله، ۱۳۴۰ -
شناسه افزوده	: شورای عالی مدارس اهل سنت جنوب ایران. کمیته مکتب‌خانه‌ها. گروه احکام
شناسه افزوده	: شورای عالی مدارس اهل سنت جنوب ایران. کمیته مکتب‌خانه‌ها. گروه منهج
رده بندی کنگره	: BP۱۸۸/۴/ز۸۳ ۱۳۸۸
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۵۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۷۱۷۴۳۰

نام کتاب : زکات

ناشر : مردم سالاری

مولف : گروه احکام

طراح و صفحه آرا : نشر احسان

نوبت چاپ : اول ۱۳۸۹

شمارگان : ۵۰۰۰ جلد

قیمت : ۵۵۰۰ ریال

شابک : ۰-۱۳-۵۳۳۹-۶۰۰-۹۷۸

((بر اساس منابع اهل سنت))

آنچه در این شماره می خوانیم

﴿ وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَ وَٱرۡكَعُواْ مَعَ ٱلرَّٰكِعِينَ ٤٣ ﴾
[بقره: ۴۳]

اهمّیّت زکات در زندگی

زکات یکی از مهمترین ارکان اسلام است؛ به طوری که هر جا در قرآن ذکر نماز باشد بلا فاصله بعد از آن بحث زکات می شود.

اسلام دین کاملی است و سعادت انسانها را به ارمغان می آورد تا همه بتوانند از نعمتهای خدای عزوجل بهره مند شوند و این‌گونه نباشد که اموال در دست عده‌ای قرار بگیرد و بقیه از آن محروم باشند؛ بنابراین خداوند زکات را واجب کرده و قسمتی از اموال ثروتمندان، را حق فقرا قرار داده تا مسلمانان به بذل و بخشش و کمک کردن به همدیگر عادت کنند و ریشه های بخل و حرص را از درون آنها پاک شود و روحیه‌ی محبت و برادری در بین آنها قوی تر شود.

از دیگر حکمتهای زکات این است که کینه و حسد را از قلبها می زداید و باعث اعتماد مردم به یکدیگر می شود. خداوند عزوجل در قرآن می فرماید:

﴿ خُذۡ مِنۡ أَمۡوَٰلِهِمۡ صَدَقَةٗ تُطَهِّرُهُمۡ وَتُزَكِّيهِم بِهَا وَصَلِّ عَلَيۡهِمۡۖ إِنَّ صَلَوٰتَكَ سَكَنٞ لَّهُمۡۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ١٠٣ ﴾ التوبة: ۱۰۳

زکات باعث تزکیه‌ی شخص زکات دهنده می شود چون او دستور خدا را اجرا نموده و مقداری از ثروتش را در راه خدا به فقرا و مساکین بخشیده است و این افتخار بزرگی است.

خداوند هم در مقابل، به وی اجر و پاداش بسیار بزرگی ارزانی می دارد.

امروزه اگر ثروتمندان زکات خود را بپردازند هیچ فقیری در جهان باقی نخواهد ماند، اما به خاطرعدم پرداخت زکات و کم توجهی به دستور پروردگار، روزانه هزاران نفر از شدت گرسنگی و نداشتن هزینه‌ی درمان می میرند بر این اساس متوجه می شویم که پروردگار به خاطر چه حکمتی زکات را واجب گردانیده و آن را یکی از رکن های اسلام قرار داده به طوری که در قرآن هر جا سخن از نماز به میان می آید بلا فاصله بعد از

آن زکات نیز ذکر می‌گردد.

کار در خانه

۱- آیا می دانید خداوند متعال چرا زکات را واجب کرده است؟
۲- نتیجه‌ی زکات دادن چیست؟
۳- از معلم یا پدر و مادر خود بخواهید که این آیه را برای شما توضیح دهند:

خُذۡ مِنۡ أَمۡوَٰلِهِمۡ صَدَقَةٗ تُطَهِّرُهُمۡ وَتُزَكِّيهِم بِهَا وَصَلِّ عَلَيۡهِمۡۖ إِنَّ صَلَوٰتَكَ سَكَنٞ لَّهُمۡۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

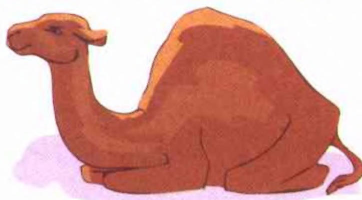
اموالی که زکات به آنها تعلق می‌گیرد

با توجه به این که خدای عزوجل خوشبختی و سعادت را برای بندگانش می خواهد لذا شرایطی را برای زکات تعیین کرده تا ضرر و زیانی متوجه شخص زکات دهنده نشود. یکی از این شرایط این است که زکات فقط در اموالی وجود دارد که رشد می کنند و زیاد می شوند و زکات باعث از بین رفتن آنها نمی شود، بنابراین پنج نوع از اموالی که زکات به آنها تعلق می گیرد عبارتند از:

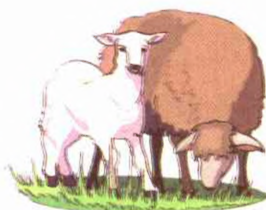
۱- نقدینه ها: مقصود از نقدینه ها همان **طلا و نقره و پول** اند که به صورت سکه یا غیر سکه و یا اسکناس می باشند.

۲- چهارپایان: فقط شامل **شتر، گاو، گوسفند و بز** می باشد.

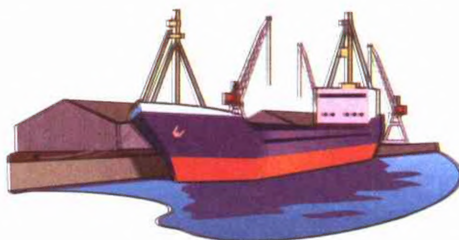
۳- محصولات زراعی: منظور از محصولات زراعی **حبوبات** و دانه هایی است که در سیستم غذایی وجود دارند مانند: **گندم، ذرت، جو، برنج و غیره**

۴- میوه ها: مقصود از میوه ها، **خرما و انگور** است. که از میان آنها به این دو نوع زکات تعلق می گیرد.

۵- کالاهای تجارتی: مقصود **اموالی** است که **به قصد تجارت**، **خرید و فروش** می‌شوند.

کار در خانه

۱- زکات در چه اموالی واجب است؟
۲- منظور از نقدینه چیست؟
۳- کالاهای تجارتی را تعریف کنید؟

شرایط واجب شدن زکات

زکات بر کسانی واجب است که شرایط زیر را داشته باشند:

۱- مسلمان باشند: بنابراین زکات از کفار پذیرفته نمی شود.

۲- مال باید به حد نصاب برسد و اگر به آن مقدار نرسد زکاتش واجب نیست.

- نصاب: مقدار مشخصی از مال است که اگر فردی کمتر از آن داشته باشد زکات بر او واجب نمی گردد.

۳- در مورد نقدینه ها، چهارپایان و کالاهای تجارتی شرط است که بعد از به حد نصاب رسیدن، یکسال از مالکیت آن بگذرد؛ اما در گنجینه ها، میوه ها و محصولات زراعی بلا فاصله بعد از به دست آمدن، زکات آنها پرداخت می شود.

در همه‌ی این موارد، زکات باید از جنس مال باشد یعنی در زکات خرما، خرما پرداخت می شود و در زکات گوسفند نیز گوسفند، مگر در کالاهای تجارتی که بعد از قیمت‌گذاری آنها، زکاتشان با پول حساب می شود.

کار در خانه

۱- زکات بر چه کسانی واجب است؟
۲- نصاب یعنی چه؟

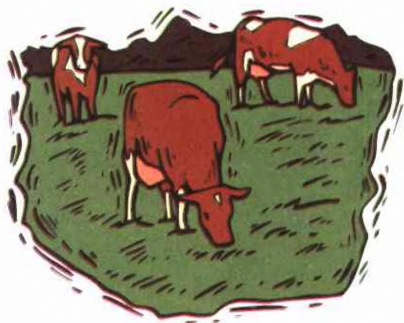
زکات چهارپایان

در درس های گذشته فرا گرفتیم که از بین چهارپایان فقط شتر، گاو، گوسفند و بز زکات دارند و اکنون می آموزیم که چگونه زکات این حیوانات را بپردازیم:

زکات شتر: وقتی تعداد شترها به ۵ نفر رسید زکات آنها واجب می شود و در کمتر از این تعداد، زکات واجب نیست.

زکات گاو: هر گاه تعداد گاوها به ۳۰ رأس رسید زکات به آنها تعلق می گیرد و در کمتر از این تعداد، زکات وجود ندارد و زکات ۳۰ رأس گاو، یک گاو یک ساله است و اگر تعداد گاوها به ۴۰ رأس رسید زکات آن یک گاو دو ساله است.

زکات بز و گوسفند: هرگاه تعداد بز و گوسفند به ۴۰ رأس رسید زکات به آن تعلق می گیرد و زکات آن یک گوسفند یا بز می باشد و ۱۲۱ رأس، دو بز یا دو گوسفند و ۳۰۰ رأس، ۳ بز یا ۳ گوسفند و در ۴۰۰ رأس گوسفند، ۴ گوسفند؛ اگر تعداد

گوسفندان از ۴۰۰ رأس زیاد تر شد، در مقابل هر ۱۰۰ رأس یک گوسفند زکات داده می شود: مثلاً در ۷۰۰ رأس گوسفند ۷ گوسفند به عنوان زکات خارج می شود.

کار در خانه

۱- در چه حیواناتی زکات واجب است؟
۲- در چهل گوسفند چه مقدار زکات واجب است؟

زکات میوه ها و محصولات زراعی

هرگاه فرد مسلمان مقداری بیشتر از ۱۲۰۰ «مُد» از میوه های خرما و انگور یا دانه های گندم، جو، برنج، عدس و غیره داشته باشد باید زکات آن را بدهد و اگر از این مقدار کمتر داشته باشد لازم نیست زکات بدهد. اما چه مقدار از این میوه ها و دانه ها را باید به عنوان زکات بدهیم؟

جواب: اگر ما خودمان به آنها آب داده باشیم باید یک بیستم ($\frac{۱}{۲۰}$) آن را به عنوان زکات بدهیم اما اگر با آب باران یا چشمه آبیاری شده باشند و ما زحمتی برای آبیاری آن نکشیده باشیم یک دهم ($\frac{۱}{۱۰}$) آن را به عنوان زکات می دهیم.

توجه: باید بدانیم همان موقعی که این محصولات را درو می کنیم یا آنها را می چینیم، باید زکات آنها را پرداخت کنیم.

زکات طلا، نقره، پول و کالاهای تجارتی

طلا، نقره، پول و آن کالاهایی که آنها را خرید و فروش می کنیم و با آنها تجارت می کنیم اجناسی هستند که اگر به حد نصاب برسد، باید زکات آن پرداخت شود. حد نصاب این موارد با هم متفاوت است. مثلا اگر ۲۰ مثقال یا ۸۵ گرم طلا یا مقداری بیشتر از این داشته باشیم باید زکات بدهیم پس حد نصاب طلا ۲۰ مثقال است.

پول و کالاهای تجارتی نیز هر گاه معادل ۲۰ مثقال طلا گردید زکات به آنها تعلق می گیرد. اما چه مقدار از اینها را به عنوان زکات بدهیم؟

جواب: یک چهلم ($\frac{1}{40}$) آنها؛ یعنی آنها را به ۴۰ قسمت تقسیم می‌کنیم، یک قسمت از آن را به عنوان زکات می دهیم؛ مثلاً اگر شخصی اموال موجود در مغازه‌اش (مال التجاره) ۴۰ میلیون ارزش داشته باشد، باید یک میلیون زکات بپردازد.

توجه: باید بدانیم بعد از اینکه شخص این مقدار مال را یک سال در اختیار داشته باشد باید زکات آن را بپردازد.

کاردرکلاس

۱- حد نصاب طلا چند مثقال است؟

۲- کالاهای تجاری باید چند وقت از آن بگذرد که بتوانیم زکات آن را بپردازیم؟

زکات فطر

زکات فطر: مقدار مالی که واجب است هر فرد مسلمان در پایان ماه مبارک رمضان به فقرا و مستمندان پرداخت کند.
اموالی که می توان به عنوان زکات فطر پرداخت کرد از این قرارند:
مواد غذایی از قبیل گندم، جو، برنج، خرما و ... که به ازای هر نفر چهار مُد که یک صاع می باشد؛ یا قیمت اشیای ذکر شده که سالانه مقدار آن توسط هیأت فتوا تعیین می گردد.

کار در خانه

۱-زکات فطر چیست؟
۲- اموالی که می‌توان به عنوان زکات فطر پرداخت نمود، را نام ببرید.

مستحقین زکات

در درس های گذشته آموختیم که چگونه باید زکات بپردازیم. اما امروز می خواهیم بیان کنیم که زکات به چه کسانی تعلق می گیرد.

خدای مهربان در قرآن بیان فرموده که زکات اموال را به افراد زیر پرداخت نماییم:

۱) فقیر: کسی که کمتر از نصف هزینه‌ی سالیانه‌ی خود و خانواده‌اش را دارد.

۲) مسکین: کسی که بیش از نصف هزینه‌ی سالیانه‌ی خود و خانواده‌اش را داراست اما جوابگوی همه‌ی هزینه هایش نیست.

۳) کسانی‌که مسئول جمع‌آوری زکات و توزیع آن بر مستمندان هستند.

۴) کسانی‌که تازه مسلمان شده‌اند.

۵) بردگانی که می خواهند خود را آزاد کنند

۶) کسانی‌که بخاطر اصلاح و خیرخواهی در جامعه متحمل پرداخت هزینه هایی شده‌اند، یا کسانی که در زندگی متحمل ضررهای سنگینی شده‌اند.

۷) کسانی‌که در راه خدا می جنگند و جهاد می کنند.

۸) مسافرانی که در راه می مانند و هزینه‌ی بازگشت به شهر خود را ندارند.

دوستان عزیز! لازم است این مطلب را بدانیم که قسمتی از مال را که به عنوان زکات باید بپردازیم حق این ۸ گروه است و ما به آنها بدهکاریم. پس اگر ما این مقدار را به آنها نپردازیم حقشان را پایمال کرده‌ایم و مال دیگران را خورده‌ایم. پس برای اینکه گناهکار نباشیم باید زکات مالمان را بپردازیم.

کار در کلاس

۱- چرا به افراد خیر خواه زکات می دهیم؟

کار در خانه

۱- زکات اگر به صورت دسته جمعی جمع شود بهتر است یا به صورت فردی؟ با پدر و مادر خود مشورت کنید.

